

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

PA-1730

[Total No. of Pages : 4

[5952]-115

F.Y. B.Com.

116D : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS - I
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Question No.1 and 8 are compulsory.
- 2) Attempt any 3 questions from question No. 2 to 7.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks (Any 7): **[7]**

- i) In modern time all the process of Business entrepreneurship and in marketing _____ is the most important element.
a) Producer b) Owner c) Customer
- ii) _____ is an organized movement of citizens and government to strengthen the rights and power of buyers in relation to sellers.
a) Conumer movement
b) Consumerism
c) Socialism
- iii) The united Nations is an _____ organisation of Independent Countries.
a) International b) National c) Local
- iv) The consumer E-Education broadly relies upon the _____.
a) Telephone b) Internet c) Intercom
- v) The beginning of the consumer movement seems to be started in University of _____.
a) Mumbai b) Pune c) Delhi
- vi) _____ is to educate and aware consumers about their rights.
a) Consumer Association
b) Consumer Education
c) Consumer Awareness
- vii) A member of the state consumer Grievance Redressal Commission can remain in office for up to _____ years age.
a) 60 b) 65 c) 70
- viii) SWIFT means _____.
a) Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
b) Society for Worldwide Intercom Financial Telecommunication
c) Society for Worldwide Internet Financial Telecommunication
- ix) Young Jun Chi 1, reported that the development of the internet in the _____ century led to birth of an electronic market place.
a) 18th b) 19th c) 20th

P.T.O.

- B) State the statement whether “True or False”. (Any 7): [7]
- i) Consumer protection is applicable to all the areas whether Private, Public or Co-operative.
 - ii) These rights of consumers are related to safety, information, choice, representation, redressal, education etc.
 - iii) Consumerism is not regarding defective products, dis-satisfactory services and unfair trade practices.
 - iv) Consumer organization means educate and aware consumer about their rights.
 - v) Bureau of Indian standards organize education utilization of standards programmes in various educational institutes.
 - vi) The relation between consumer and manufactures improves because of consumer movement.
 - vii) The provisions of the consumer protection act do not supplement natural justice.
 - viii) Online shopping of the product through e-commerce has become difficult.
 - ix) E-business affects the whole business and the chains in which it operates.

Q2) Define the term ‘Consumerism’. Discuss in detail about the Evaluation of Consumerism. [14]

Q3) Explain the scope and objectives of consumer protection. [14]

Q4) Define ‘Consumer Education’. Explain the need and importance of Consumer Education. [14]

Q5) Discuss in detail about the role of ‘Media’ and ‘Education Institute’ in Consumer Education. [14]

Q6) Define the term ‘Consumer’. Explain the features of Consumer Protection Act, 1986. [14]

Q7) Define ‘E-Commerce’. Explain the need and Importance of E-Commerce. [14]

Q8) Write short note (any 2). [14]

- a) Consumer rights
- b) Voluntary organisation
- c) Unfair trade practices
- d) Importance of E-commerce

Total No. of Questions : 8]

PA-1730

[5952]-115

F.Y. B.Com.

116D : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS - I

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 8 सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 7 यापैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

- प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सात) [7]**
- i) आधुनिक काळात व्यवसाय, उद्योजकता आणि विपणन या सर्व प्रक्रियांमध्ये हा सर्वात महत्त्वाचा घटक आहे.
अ) उत्पादक ब) मालक क) ग्राहक
 - ii) ही विक्रेत्यांच्या संबंधात खरेदीदारांचे हक्क आणि शक्ती बळकट करण्यासाठी नागरीक आणि सरकारची संघटीत चळवळ आहे.
अ) ग्राहक चळवळ ब) ग्राहकवाद क) समाजवाद
 - iii) संयुक्त राष्ट्रसंघ ही स्वतंत्र राष्ट्रांची संघटना आहे.
अ) अंतरराष्ट्रीय ब) राष्ट्रीय क) स्थानिक
 - iv) ग्राहक ई-शिक्षण हे प्रामुख्याने शी संबंधित आहे.
अ) दूरध्वनी ब) इंटरनेट क) इंटरकॉम
 - v) ग्राहक चळवळीची सुरुवात विद्यापीठात सुरू झाल्यासारखे दिसते.
अ) मुंबई ब) पुणे क) दिल्ली
 - vi) ग्राहकांना त्यांच्या हक्काबाबत शिक्षित व जागृत करणे म्हणजे होय.
अ) ग्राहक संघटन ब) ग्राहक शिक्षण क) ग्राहक जागृती
 - vii) राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोगाच्या सदस्य वयाच्या वर्षांपर्यंत पदावर राहू शकतो.
अ) 60 ब) 65 क) 70
 - viii) 'स्विफ्ट' अर्थ
अ) सोसायटी फॉर वर्ल्डवाइड इंटरबँक फायनान्शियल टेलीकम्युनिकेशन
ब) सोसायटी फॉर वर्ल्डवाइड इंटरकॉम फायनान्शियल टेलीकम्युनिकेशन
क) सोसायटी फॉर वर्ल्डवाइड इंटरनेट फायनान्शियल टेलीकम्युनिकेशन
 - ix) यंग जून चोई 1 यांनी सांगितले की व्या शतकात इंटरनेटच्या विकासामुळे इलेक्ट्रॉनिक बाजाराचा जन्म झाला.
अ) 18 ब) 19 क) 20

- ब) चूक की बरोबर ते सांगा. (कोणतेही सात) [7]
- खाजगी, सार्वजनिक किंवा सहकारी असलेल्या सर्व क्षेत्रांवर ग्राहक संरक्षण लागू आहे.
 - ग्राहकांच्या हक्कांचे समूह हे अधिकार सुरक्षा, माहिती, निवड प्रतिनिधित्व, निराकरण, शिक्षण इत्यादींशी संबंधित आहे.
 - ग्राहकवाद हा दोषपूर्ण उत्पादने असमाधानकारक सेवा आणि अयोग्य व्यापार पद्धतीबद्दल कार्यान्वित नाही.
 - ग्राहकांना त्यांच्या हक्काबाबत शिक्षित व जागृत करणे म्हणजे ग्राहक संघटन होय.
 - भारतीय मानक ब्युरो विविध शैक्षणिक संस्थांमध्ये मानके कार्यक्रमांच्या शैक्षणिक वापराचे आयोजन करते.
 - ग्राहक चळवळीमुळे ग्राहक आणि उत्पादन यांचे परस्पर संबंध सुधारतात.
 - ग्राहक संरक्षण कायद्यातील तरतुदी नैसर्गिक न्यायालयाला पुरक नाहीत.
 - ई-कॉमर्सच्या माध्यमातून उत्पादनाची ऑनलाईन खरेदी-विक्री आवघड झाली आहे.
 - ई-व्यवसाय संपूर्ण व्यवसायावर आणि ज्या मूल्यांमध्ये ते कार्य करते त्या मूल्यांची श्रृंखला प्रभावित करते.

प्र.2) 'ग्राहकवाद' व्याख्या द्या. ग्राहकवादाची उत्क्रांती यावर सविस्तर चर्चा करा. [14]

प्र.3) ग्राहक संरक्षणाची व्याप्ती आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [14]

प्र.4) 'ग्राहक शिक्षण' व्याख्या द्या. ग्राहक शिक्षणाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. [14]

प्र.5) ग्राहक शिक्षणतील 'प्रसार माध्यमाची' आणि 'शैक्षणिक संस्थांची' भूमिका स्पष्ट करा. [14]

प्र.6) 'ग्राहक' व्याख्या करा. ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [14]

प्र.7) 'ई-कॉमर्स' व्याख्या द्या. ई-कॉमर्सची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. [14]

प्र.8) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [14]

- ग्राहकाचे अधिकार
- स्वयंसेवी संघटना
- अनुचित व्यापार पद्धती
- ई-कॉमर्सचे महत्त्व

